

แถลงการณ์

ข้อเสนอของชาวปกากะญอต่อการปฏิรูปการศึกษาไทย

ชาวปกากะญอเป็นชนเผ่าพื้นเมืองชนเผ่าหนึ่งที่อยู่ในประเทศไทย มีประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม และความเชื่อที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง โดยสืบทอดมาจากบรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่น นอกจากนั้นชาวปกากะญอยังมีองค์ความรู้มากมายที่ทำให้ชุมชนสามารถอยู่กับป่าได้อย่างยั่งยืน เช่น การทำไร่หมุนเวียน การใช้ยาสมุนไพร การสร้างบ้าน งานหัตถกรรม เป็นต้น

แต่องค์ความรู้เหล่านี้วันจะสูญหายไป เพราะความรู้เหล่านี้ไม่ได้ถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษาไทย ที่โรงเรียนในชุมชนส่วนใหญ่เน้นการสอนหลักสูตรแกนกลางมากกว่า ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการก็ไม่ได้ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นอย่างจริงจัง เนื้อหาสาระที่เรียนส่วนใหญ่ก็เป็นเรื่องราวที่ไกลตัว ทำให้เด็กไม่รู้จักบ้านเกิดของตนเอง เน้นเรียนจากหนังสือและท่องจำ ทำให้เด็กขาดทักษะการดำเนินชีวิต นอกจากนั้นยังมีบางโรงเรียนสั่งห้ามเด็กพูดภาษาถิ่นของตัวเองในโรงเรียน ทำให้เด็กอายความเป็นชนเผ่า ลืมตัวตนและรากเหง้าของตนเอง ส่งผลให้เยาวชนคนรุ่นใหม่อพยพตัวเองไปทำงานอยู่ในเมืองมากกว่าที่จะอยู่บ้านบนดอยทำไร่ทำนาเหมือนดังที่พ่อแม่ตนเองเคยทำมา

การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมายังไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับชาวปกากะญอ ดังนั้นพวกเราชาวปกากะญอและองค์กรที่ทำงานด้านการศึกษากับชนเผ่าปกากะญอ จึงขอเสนอเพื่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างแท้จริง ดังนี้

1. ปฏิรูปเป้าหมายทางการศึกษา

- ไม่มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการด้านเดียว แต่ต้องเชื่อมโยงจิตวิญญาณความเป็นปกากะญอด้วย
- ผู้เรียนได้เรียนรู้รากเหง้าของตนเอง และมีความภาคภูมิใจในความเป็นชนเผ่าของตนเอง
- ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามความสนใจและความสามารถ
- สร้างการเรียนรู้ให้เด็กที่ไม่ตามกระแส เท่าทันสังคม เท่าทันโลก มีความสุขในการเรียนรู้ มีอิสระในความคิด
- เป็นการศึกษาที่สร้างกระบวนการเรียนรู้สังคม/โลก ทักษะ/อาชีพ และมีจิตวิญญาณของความเป็นปกากะญอ และเห็นความสำคัญของชุมชนท้องถิ่น

2. ปฏิรูปการมีส่วนร่วม

- ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
- ท้องถิ่นเข้ามาสนับสนุนการจัดการเรียนรู้โดยมีการจัดทำเป็นเทศบัญญัติรองรับอย่างชัดเจน
- มีเวทีประชุมปรึกษาหารือและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชนปกากะญอ
- สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดวงพุดคุยสถานการณ์ปัญหาในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ทั้งในประเทศและต่างประเทศ)

3. ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

- การศึกษาเรียนรู้ให้มุ่งเน้นการสร้างการเรียนรู้ให้เด็กมีความภาคภูมิใจในความเป็นชนเผ่า พัฒนาเด็กให้มีความรู้ในการคิดเป็น ทำเป็น สามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ (เรียนรู้แบบพหุวัฒนธรรม)
- มุ่งเน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติวิถีชีวิต และวัฒนธรรม
- เน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง พื้นที่จริง เห็นของจริง เรียนไปด้วย ทำไปด้วย
- ยกระดับการเรียนรู้จากระดับครอบครัว(ผู้ปกครอง) ไปสู่ระดับชนเผ่า

4. ปฏิรูปหลักสูตร ตัวชี้วัดและการประเมินผล

- ยกเลิกการศึกษาภาคบังคับ ทุกคนมีสิทธิเลือกการศึกษาเรียนรู้ที่ตนเองต้องการ
- หลักสูตรทั้งแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น ปรับให้เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต
- พัฒนาหลักสูตรที่เน้นเรื่องการใช้ชีวิต ทักษะอาชีพที่สามารถนำไปใช้จริง ยั่งยืน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานการศึกษา
- บูรณาการหลักสูตรการเรียนการสอนของชนเผ่า ภูมิปัญญาผสมผสานกับหลักสูตรแกนกลาง
- ประยุกต์วิธีการเรียนรู้ในระดับมหาวิทยาลัย ให้มีหลักสูตรที่ลงมาปฏิบัติการเรียนรู้ในพื้นที่ชุมชน (มหาวิทยาลัยชีวิต)
- ให้รัฐสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรแบบปกากะญอ เพื่อนำไปสู่การมีโรงเรียนชนเผ่า (ที่มีหลักสูตรบูรณาการแบบปกากะญอ ตัวชี้วัด และการประเมินผลแบบปกากะญอ)

5.ปฏิรูปการบริหารจัดการบุคลากรทางการศึกษา (ผู้บริหาร/ ครู)

- ให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือก ประเมิน ผู้บริหารและครู เพื่อให้ได้ผู้บริหารและครูที่ตรงกับความต้องการของชุมชน
- ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีใบประกอบวิชาชีพครู แต่เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ

6.ปฏิรูประบบการผลิตบุคลากรทางการศึกษา

- ให้สถาบันการศึกษาที่ผลิตบุคลากรมีหลักสูตรที่ให้นิสิต นักศึกษาได้ลงมาเรียนรู้ ทำความเข้าใจชุมชนหรือพื้นที่จริง
- หลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อผลิตบุคลากรทางการศึกษา ไม่เน้นเทคนิคและทักษะ แต่มุ่งเน้นการทำความเข้าใจเรียนรู้จากสภาพพื้นที่จริง

พวกเราหวังว่าข้อเสนอเหล่านี้จะมีหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง สื่อมวลชน หรือภาคประชาสังคมต่างๆ จะได้ช่วยกันผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางนโยบายและลงสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

ด้วยจิตคารวะ

เครือข่ายพัฒนาการศึกษาชนเผ่าปกากะญอ

22 มีนาคม พ.ศ.2557